GAZETA KRAKOWSKA

N^ro. 7.

Z KRAKOWA DNIA 23 STYCZNIA 1822 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu dwunastego posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey d. 18 Grudnia r. 1821.

Sekretarz Seymowy odczytał odpowiedź Rządz: Senatu, co do zaproponowaney przez Kommissyią Skarbową modyfikacyi proiektu przeniesienia parafii W.W. SS. w Krakowie do Kościoła S. [illegible]wy nowego Teatru. Senat rozważywszy znalazł niemożność zadosyć uczynienia w tey chwili żądaniom w tychże modyfikacyiach oznaymionym, albowiem wykazanie kosztów przeniesienia parafii zawisło od poprzedniego porozumienia się z kim będzie należało względem odstąpienia domów, któreby na umieszczenie osób do służby Kościoła potrzebnych zaiąć wypadało i wyrachowania iakiey reparacyi takowe wymagać będą. Fundusz zaś na budowanie Teatru w samych Laudemiach mieyskich wskazywany nie mógłby bydź wystarczaiącym. z tych powodów Senat wprowadzenie proiektu czasowi późnieyszemu zostawił.

Z powodu odpowiedzi Senatu odkładaiącey budowę Teatru do późnieyszego czasu, Reprezentant Słotwiński odwołuiąc się do podniesionego w Izbie Prawodawczey głosu nieodzowney potrzeby utrzymania sceny narodowey, uczynił wniosek, ażeby właścicielowi Teatru dodany został zasiłek 6000 Złotych Polskich gdyż niepodobna, ażeby pobieraną dotąd ze Skarbu kwotą mógł zapewnić exystencyą Teatru, którego wniosek oświadczył złożyć na piśmie.

Repr: Soczyński mniemał potrzebę zwrócenia raczey uwagi na ulżenie w podatkach biedney klassie mieszkańców kraiu.

Repr: Hr. Wodzicki popieraiąc wniosek Reprezentanta Słotwińskiego wyraził: iż dotychczasowy właściciel Teatru dowiodłszy w skutkach naylepszą chęć odpowiedzenia godnie swemu zawodowi zasługuie na pomoc w zaliczeniu kwoty, iaka się Reprezentacyi Narodowey zdawać będzie z oznaczeniem oraz warunków, które Reprezentacyia do dopełnienia za potrzebne uzna; dodał przytem, że łatwiey iest przy braku kapitałów kraiu dopełnić zasiłek teraźnieyszego właściciela Teatru iak przedsiębrać budowę Teatru znacznym kosztem i długiego czasu do zapewnienia skutków budowy potrzebuiącey, którego zasiłek będzie nadto tem czasowym tylko, i z ustaniem potrzeby przez spodziewane powiększenie ludności uwolni skarb od dalszych wydatków.

Repr: Mąkólski przymawiał się po

dopnież za potrzebą wsparcia sceny narodowey, i żądał podania przez Reprezentanta Słotwińskiego wniosku na piśmie; w uwadze przytem iż teraźnieyszy stan przychodów kraiu iest dosyć pomyślny, wnosił zwrócenie uwagi na zdjęcie podatku osobistego z klassy ubogiey, w czem odwołał się do proiektu na przeszłym Seymie przez Kommissyią Skarbową proponowanego.

Repr:. Nowicki chciał mieć zabezpieczenie fizyczne Teatru z uwiadomieniem o tem publiczności, równie azeby zasiłek właścicielowi Teatru dany był Salvo Calculo.

Delegowany Senator Hoszowski obiaśniał, iż w drodze policyiney Rząd dopełnia starania w przekonywaniu się o stanie Teatru i w skutek tego nastąpiły ulepszenia.

Repr: Soczyński chciał mieć nadesłane akta zabezpieczenia budowy Teatru, iak równie i kontrakt z właścicielem Teatru zawarty dla rozpoznania warunków kontraktu i sposobu użycia pobieraney do tąd z skarbu publicznego kwoty.

Marszałek Seymu wezwał Reprezentantą Słotwińskiego o złożenie wniosku na piśmie, któren Senatowi do urzędowego użycia przesłanym zostanie.

Poczem odczytany został proiekt Senatu uwalniaiący Sędziów Pokoiu i Wóytów Gmin od opłaty podatku osobistego, iako za sprawowanie tych urzędów żadney płacy ze skarbu nie pobieraiących.

Izba Prawodawcza proiekt powyższy iednomyślnie w prawo zamieniwszy Senatowi do ogłoszenia przesłać postanowiła.

Odczytane nakoniec zostały podane do Izby Prawodawczey petycyie.

1) Prośba właścicieli domów Jurydyką Morsztynowską zwanych o uwolnienie od opłaty podatku ofiary 24 grosza.

2) Prośba Starszych cechu Rzeźniczego o urządzenie Wolnicy.

3) Prośba Macieia Kaczorowskiego Trębacza i dozorcy ognia o podwyższenie pensyi.

Prośby te Izba Prawodawcza Senatowi przesłać postanowiła.

Na trzynastym posiedzeniu Seymu d. 19 Grudnia 1821 r.

Repr: Słotwiński odczytał Izbie Prawodawczey napisany w skutek wniosku na przeszłym posiedzeniu proiekt, ażeby na pierwsze nieodzowne potrzeby, iakiemi są dekoracyie, garderoba, oświecenie i wewnętrzne upięknienie budowy Teatru, niemniey na dodatkowe wynagrodzenie utalentowanych i Publiczność zadowalniaiących Artystów i Artystek przeznaczyć Złp. 6000, oprócz tey którą właściciel Teatru z mocy kontraktu z Rządem zawartego pobiera. — Senat zaś ażeby wyznaczył kommissyią Teatralną złożoną z znawców wewnętrzne o porządku Teatru, dzieł dramatycznych i talentów Artystów z którą właściciel Teatru w przedmiocie naystósownieyszego obrócenia summy teraz przeznaczoney znosić się obowiązanym będzie. Senat nadto przepisze Instrukcyią dla teyże Kommissyi i oznaczy sposoby, iakie za naydogodnieysze uzna dla polepszenia i zapewnienią trwałego bytu sceny kraiowey.

Repr: Soczyński prezyduiący w Kommissyi Skarbowey, maiąc na celu ulżenie w podatkach ubogiey klassie mieszkańców kraiu i zapewnienia funduszu Towarzystwa Dobroczynności, utrzymywał potrzebę zaięcia się raczey temi przedmiotami iako godności Reprezentacyi kraiowey

więcey odpowiadaiącemi.

Repr: Mąkólski, Członek Kommissyi Skarbowey nie wdaiąc się w rozbiór wniosków proiektem Reprezentanta Słotskiego obiętych i biorąc ogółowo, ile miasto zyskać może w utrzymaniu świetnym widowisk Teatralnych oświadczył się za przesłaniem proiektu Senatowi.

Repr: Librowski maiąc na celu oszczędność wydatków publicznych, oświadczył się przeciw przesłaniu Senatowi proiektu Reprezentanta Słotwińskiego i żądał kreskowania.

Gdy nie było iednomyślności przystąpiono do sekretnego kreskowania i gdy za odesłaniem proiektu Senatowi okazało się głosów 23 przeciwko 9.

Marszałek Seymu oznaymił, iż z większości głosów podług art: 127 Statutu urządz: Zgrom: polit: wniosek z proiektem Reprezentanta Słotwińskiego przesłany zostanie Senatowi.

Rep: Hr. Wodzicki chciał mieć opuszczone wyrazy z proiektu Reprezentanta Słotwińskiego w oznaczeniu iakoby wynagrodzenia za przeszłość właścicielowi Teatru, gdyż Reprezentacyia dla utrzymania z godnością narodową nadal Teatru ma zamiar wyznaczenia zasiłku i w przeszłość nie wchodzi; dodał przytem, że iako Członek Kommissyi Skarbowey przeięty oszczędnością w wydatkach publicznych dzieli to przekonanie z wszystkiemi członkami Kom. Skarbową składaiącemi i spodziewać się należy, iż gdy z porownania przychodów kraiu z wydatkami pomyślny okazuie się stan przychodów wydatki przewyższaiący, będzie staraniem Kom: Skarbowey uwolnienie od podatku osobistego przynaymniey 3 uboższych klass mieszkańców kraiu.

Repr: Białecki odczytał prośbę Gromady Nowey wsi o zmnieyszenie podatku dymowego. — Prośbę tę odesłano do Senatu.

Repr: Soczyński przedstawiaiąc uciążliwość ustawy stęplowey w §. 15 i 16 co do konsensów, uczynił wniosek, ażeby stępel od konsensów wydawanych na szynk wina i trunków zagranicznych w kwocie złp. 300 w mieście Krakowie, przez kupców opłacany, ieżeli nie usuniętym, to przynaymniey zmnieyszonym bydź mógł w porownaniu z stęplem opłacanym od handlu towarami korzennemi. — Wniosek ten postanowiono przesłać Senatowi.

Repr: Mąkólski w uwadze, że dotychczasowa ustawa stęplowa od wpisu w sprawach rozwodowych opłatę stępla w kwocie 600 ustanowiła, opłata zaś ta w miarę możności stron podwyższoną bydź powinna, wniósł proiekt podwyższenia wpisu w sprawach rozwodowych do 2000 Złp. zostawuiąc uciążonemu wymiarem opłaty stęplowey wolność udania się o zmnieyszenie do Rządzącego Senatu, który rozpoznawszy stan rekuruiącego opłatę stęplową ostatecznie ustanowi.

Repr: Kozłowski chciał mieć oznaczoną w proiekcie klasyfikacyią ilości wpisu.

Repr: Mąkólski oznaymił, iż oznaczenie Maximum 2000 Złp. w zastosowaniu zostawione Sądowi nieobciąży strony, ktorey pozostaie droga odwołania się od wymierzoney opłaty stępla.

Izba Prawodawcza proiekt Reprezentanta Mąkólskiego Senatowi przesłać postanowiła.

Repr: Chwalibogowski, prezyduiący w Kommissyi Prawodawczey, odczytał Izbie opiniią teyże Kommissyi za przyięciem proiektu do prawa przepisuiąceg postępowanie przy zaymowaniu własności prywatney na użytek publiczny za poprzedzaiącem wynagrodzeniem.

Repr: Słotwiński będąc przeciwko proiektowi Senatu dowodził, iż proiekt

nie iest potrzebnym, gdyż Senat potrzeby iego nie wskazuie, i nawet nie twierdzi aby który właściciel odmówił własności prywatney za sprawiedliwym wynagrodzeniem, a nadto nie oznacza które ulice chce prostować, czyli prostowanie takowych, rozszerzenie, prostowanie biegu rzek spławnych, zakładanie wodociągów przynaymniey taki wyniknie pożytek, aby zwrócił nakłady poczynione. Dowodził następnie Mowca, iż proiekt iest przeciwny Konstytucyi, która wyraźnie w Art: 23 stanowi, iż prawo niemoże nigdy postanowić zaięcia własności obywatela, przeto nie usprawiedliwia proiektu obiecane wynagrodzenie, bo wyraz, nigdy, wyłacza wszelkie warunki zaięcia własności prywatney, tem mniey wspiera proiekt Art: 545 Kod: Cyw: gdyż Konstytucyia iest naywyższą ustawą, iest poźnieyszą, którey Artykuł Kodexowy ulegać powinien podług zasady "lex posterior derogat priori," przytem ten sam Kodex był i iest w Królestwie Polskiem, a przecie prawo zaymowania własności prywatney w Art: 27 Konstytucyi zaprzeczonym zostało.

Co do zarzutu, że podług pierwszych zasad prawa publicznego każdemu Rządowi ius dominii eminentis prawo zaymowania własności prywatney przyznanym bydź winno.

Repr: Słotwiński utrzymywał, iż zarzut ten nie usprawiedliwia proiektu, bo te same zasady prawa publicznego uczą, że Dominium eminens tylko w przypatku ostatniey potrzeby lub takiego pożytku, którego zaniedbanie zrządzićby mogło ostatnią potrzebę wykonanym bydź może; ostatnia zaś potrzeba iest tam tylko, gdzie zagrożony iest byt polityczny narodu, w iakim przypadku kray nasz iako od Trzech Nayiaśnieyszych Protektorów zagwarantowany znaydować się nie może, dla tego zapewne prawa dominii eminentis, równie iak inne prawa Maiestatu n. p. bicia monety, nakładania ceł i t. p. wyraźnie odebrane mu są, lecz gdyby nawet proiekt ten był potrzebnym i z Konstytucyią zgodnym, tedy i na tenczas przeciwił się Repr: Słotwiński przyięciu onegóż z powodu braku funduszu na tak ogromne wydatki, iakich wymaga czyszczenie rzek, zakładanie kanałów, wodociągów i t. p. gdy dochody kraiu ledwie na niezbędne potrzeby wystarczaią, zwracaiąc przytem uwagę na korzyści iakich zaprzeczyć nie można z upięknienia miasta, mniemał wnoszący Re: Słotwiński bydź to niestósownym do kraiu naszego, iako szczupłego i nawet zwrotu nakładów nie zaręczaiącego; gdy zatem Kraków ma dosyć piękności natury, radził raczey dołożenia starań o ulgę dla mięszkańców kraiu i pozostawienia tych w możności upięknienia własnych budowli, a tak oświadczył się przeciw proiektowi iako połączonemu w skutkach z pomnożeniem podatków.

Delegowany Senator Hoszowski popieraiąc proiekt Senatu dowodził, iż ten nie obeymuie w sobie nic nowego, iest skutkiem obowięzuiącego Kod: Cyw: daiącego Rządowi moc zaięcia własności prywatney na użytek publiczny za poprzednim wynagrodzeniem, nie iest przeciwnym Konstytucyi, bo stanowiąc wynagrodzenie zaiąć się maiącey własności, znosi nocyią konfiskaty Art: 23 Konstytucyi zabronioney, przytem potrzebę proiektu doradziła Senatowi troskliwość skrócenia formalności przy zaięciu własności prywatney przez zwyczayne postępowanie procedurą Sądową wskazanych, iak równie zabezpieczenia praw Obywateli w wyraźnym oznaczeniu przypadków zaięcia nastąpić mogącego.

Repr: Librowski oświadczył swe

zdanie za proiektem Senatu i wyraził, iż w wprowadzeniu onego nie znayduie uchybionych form Konstytucyią wskazanych i iest zastosowany do prawa w Królestwie Polskiem zapadłego.

Repr: Nowicki chciał mieć zapewnione oznaczenie wartości w razie zaiąć maiącego gruntu na drogę publiczną przez dwóch w sztuce biegłych.

Delegowany Senator Hoszowski wyraził, iż wprowadzony proiekt dotycze tylko własności zaiąć się maiących w mieście Krakowie i miastach Okręgowych, a co się tycze wsiów Okręgowych względnie tych Kommissyia Organizacyyna stanowiąc Statut urządzaiący drogi publiczne, przepisała oddzielnie postępowanie przy zaięciu własnosci gruntowey na drogi publiczne.

Repr: Mąkólski popieraiąc proiekt oświadczył, iż ten zgodny iest z zasadami do Prawodawstwa Cywilnego przez Nadzwyczayny Seym Prawodawczy w możności zaięcia własności prywatney na użytek publiczny za poprzedzaiącym wynagrodzeniem zapadłemi i wynika z zasad związku towarzyskiego, któremu każdy musiał się poddać dla porządku z ofiarą nawet praw przyrodzonych.

Repr: Hr. Wodzicki upatrywał w proiekcie widoczne cele dobra publicznego, gdy przez ten zapobiega się mogącemu nastąpić uporowi z strony właściciela w niedopuszczeniu zaięcia własności, któraby zniweczyła cały plan dla dobra ogólnego do wykonania za potrzebny uznanego.

Repr: Soczyński w uwadze, iż Art: 23 Konstytucyi zabrania zaięcia własności prywatney obywatela, a gdy proiekt ubliża bezpieczeństwu własności obywatelskiey, gdy w nim nie znayduie możności słusznego wynagrodzenia zai[illegible] maiącey własności, gdy nie obeymuie proiekt zasad oszacowania, a szczególniey mienia względu na mieyscowe położenie własności, znacznie wartość teyże powiększyć mogącey, przeto oświadczył się przeciw proiektowi.

Delegowany Senator Hoszowski wyraził, iż są instrukcyie dla znawców i c[i] przy oszacowaniu maią wzgląd na mieyscowe położenie własności.

Repr: Kozłowski oznaymił, iż wszelkie oszacowanie przez biegłych podług prawa służy tylko Sędziemu do informacyi, stronom wolne są wnioski dowodzenia wyższey wartości z względu na mieyscowe położenia, a tak tą drogą mogą zapewnić rzetelne sobie wynagrodzenie, obiaśniał przytem myśl Art: 23 Konstytucyi i mniemał, że ten stósuie się iedynie do niemożności zaięcia własności prywatney obywatela w przypadku emigracyi lub tym podobnych, nie stósuie się zaś do zaięcia na użytek publiczny a tem bardziey połączonego z wynagrodzeniem.

Marszałek Seymu przywodząc, ile szczęśliwe położenie kraiu dostarcza każdemu możność wiedzenia o czynach Rządu, wyraził, iż zdarzyła się iuż potrzeba zaięcia własności prywatney w chwili przedsiewziętey przez Rząd budowy mostu na Zwierzyńcu, trafem przyiaznym właściciel domu zgodził się na jego odstąpienie i został wynagrodzonym z właściwego funduszu; przypuszczaiąc iednak zayść mogący upor, czyliż nie iest dostatecznym do przekonania przyięcie proiektu zapobiegaiącego tak złym skutkom w możności zaradzenia dobru ogólnemu.

Gdy nie było iednomyślności za

przyięciem proiektu przedsięwziętym zostało sekretne kreskowanie, a gdy za proiektem okazało się głosów 25 przeciwko 8 i proiekt iako powtórnie pod decyzyią Izby przychodzący ulega większości głosów.

Marszałek Seymu ogłosił przeto z większości głosów przyięcie proiektu do prawa przepisuiącego postępowanie przy zaymowaniu własności prywatnych na użytek publiczny za poprzedzaiącym wynagrodzeniem.

(Dalszy ciąg w następuiącym Nrze.)

Leon *Chwalibogowski*,
Sekretarz Seymowy.

Z Paryża d. 5 Stycznia.

Na posiedzeniu izby Deputowanych d. 2 Minister sprawiedliwości P. Peyronnet wniósł następuiący proiekt względem przyszłego dozoru nad czasowemi pismami:

1) Żaden dziennik lub iakie bądź pismo czasowe zawieraiące polityczne wiadomości, nie może bydź bez upoważnienia Króla wydawane, co iednak nie rozciąga się do wychodzących iuż pism od 1 Stycz: 1822 r. Jeden exemplarz każdego pisma, który stósownie do ustawy z d. 9 Czerw: 1819 oddawany był do prefektury lub podprefektury lub prezydenta miasta, składany na przyszłość będzie w mieyscu drukowania w kancellaryi ieneralnego prokuratora. 3) W przypadku gdyby dziennik lub inne czasowe pismo zmierzało do nadwerężenia publiczney spokoyności lub uchybiało winnego uszanowania prawnie uznanem we Francyi religiiom, powadze Króla lub konstytucyynem władzom, sąd Królewski w powiecie, w którym takowe wychodzi pismo, ma prawo na publicznem posiedzeniu po wysłuchaniu obwinioney strony i ieneralnego prokuratora, wydawanie takowego pisma zawiesić, lub ieżeli uzna potrzebę, zupełnie zabronić. (Tu znaki nieukontowania całey lewey strony przerwały mowcy czytanie. P. Guilhem krzyczał: "Poszliy tę ustawę do Stambułu." P. Bignon: "Oto iest czysty despotyzm." P. Girardin: "Chcą, ażebyśmy żałowali uchylenia cenzury.") 4) Jeżeliby w czasie, gdy izby nie są zgromadzone, ważne okoliczności wymagały zabezpieczenia się przeciw wolności druku, tedy ustawy z d. 31 Marca 1820 i 26 Lipca 1821 rozporządzeniem Królewskiem z podpisem 3 Ministrów, mogą bydź przywrócone. (Tu znowu przerwane zostało czytanie.) Artykuł ten tak się zaś kończy: Ninieysze postanowienie przestaie mieć moc prawa w miesiąc po otworzeniu posiedzeń izb, ieżeli przez ten czas nie zostało w ustawę zamienione. Przestaie podobnież mieć moc prawa skoro rozporządzenie względem rozwiązania izby Deputowanych ogłoszone zostanie. 5) Dawnieysze ustawy, które ninieyszą nie są uchylone, zostawać maią w swey mocy.

Gdy Minister ukończył czytanie tego proiektu, postanowiła izba iego wydrukowanie, rozdanie członkom i odesłanie po zdanie do dotyczącey się kommissyi.

Monitor donosi o kary godnym zamachu, który osada w Belfort uknowała i d. 2 Stycznia za zawdzianiem trzech kolorowey kokardy miał wybuchnąć. Porucznik Toulain dowiedziawszy się o tem rozkazał batalionowi 2go pułku stanąć pod bronią i uwięził sam w koszarach adiutanta podofficera, który znaydował się na czele spiskowych. Uwięzionemi także zostali przy uchodzeniu z miasta Brue, Pegulu, Desbordes i Delacombe,

którzy należeli iuż do spisku d. 19 Sierpnia, ale officer, któremu na naybliższem stanowisku pod straż oddanemi zostali, uciekł razem z niemi. Zniknęło także z miasta 5 innych officerów. Jeden z uwięzionych miał przy sobie pięć paczek ładunków. Na iednym z placów miasta natrafił Porucznik Toulain na znaczną kupę, która zaraz się rozbiegła, wpród iednak wystrzelono do niego z pistoletu; kula trafiła go w piersi, sądzą iednak, iż nie nieśmiertelnie, ponieważ utraciła moc na iego krzyżu Ludwika. Zołnierze iego okazali naywiększy gniew. Przy odeyściu poczty był tam porządek zupełnie przywrócony. Dowodzący w departamencie jenerał udał się zaraz do Belfort.

Dziennik Chorągiew biała zaprzecza twierdzeniu Angielskiego Lekarza Bunow, że we Francyi większą znayduie się liczba szalonych, niżeli w Anglii, i na dowód tego przywodzi: że w r. 1815 w domu obłąkanych w Londynie znaydowało się 7000 osób, a w Paryżu tylko 3000.

Przez Kale przebiegło znowu do Londynu i z tego miasta od dni 14 nadzwyczay wiele gońców Francuzkich, Austryiackich, Rossyyskich i Angielskich.

W Portugalii (pisze dziennik Konstytucyonista) panuie spokoyność: niema tam ani stronnictw, ani nienawiści, ani wygnań i nie znaią innego nazwiska nad Portugalczyka.

Z Londynu d. 8 *Stycznia.*

Zapewniaią, iż Król odpowiedział na przełożenie zgromadzenia Jrlandczyków w Londynie: że wielu należących do tego zgromadzenia posiadaią skutecznieysze sposoby do uspokoienia Jrlandyi niżeli zgromadzania się w Londynie, deklamowania i żądania zwołania Parlamentu, od którego niczego się spodziewać się nie mogą, bo istnieiące ustawy są dostatecznemi do uspokoienia teraźnieyszych zaburzeń i zapobieżenia ich ponowieniu, byle tylko właściciele ziemiańscy i zwierzchności należycie dopełniali swoich obowiązków.

PP. Plunkett i Oconel naradzaią się codziennie nad bilem, który na teraźnieyszych posiedzeniach do Parlamentu wnieść chcą za Katolikami.

Do Grecyi udaie się ztąd wielu officerów morskiey artyleryi i inżynierów. Zabieraią także z sobą znaczny zapas rac Kongrewskich i przekonanemi są, iż iedna z nich lub dwie potrafią rozpierzchnąć liczny korpus jazdy Tureckiey.

O znacznem pobiciu flotty Tureckiey wnoszą ztąd, że cofnęła się zupełnie z Archipelagu, którego teraz panami są Grecy i odcinaią dowóz żywności do stolicy Tureckiey.

Madrytu d. 24 *Grudnia.*

Prefekt nasz w wydaney do mieszkańcow stolicy odezwie, wyraził, aby nie dawali się uwodzić duchowi nieposłuszeństwa i temi zakończył ią słowy: " Narod żąda konstytucyi; Król chce ią utzymać; biada więc tym, którzy nie chcą się tak powszechney poddać woli. „

Wszystkie pułki jazdy zrzekły się zaległego żołdu. Spodziewalą się, że za tym przykładem poydzie artyleryia i piechota.

D. 14 b. m. 300 zbroynych ludzi stanęło pod bramą ważney twierdzy Girony, naybliżey więzienia tamteyszego będącey, i przezwyciężyli straż, która właśnie obiadowała. Natychmiast drugie 300 ludzi pobiegło do więzienia, dla uwolnienia siedzących tam tak zwanych servilles; lecz 10 żołnierzy trzy

maiący tam straż, postrzegłszy co się w bramie stało, zamknęli się i z okien do napastuiących strzelali. Na ich strzelanie wypadł pułk Balbastro z swoich koszar, uderzył na buntowników, którzy po krótkim oporze, utraciwszy 4 w zabitych i 17 w poymanych uciekli. Zostatnich zostało dwóch natychmiast rozstrzelanych, a resztę w więzieniu osadzono.

Woysko wiary składa się z 3 hufcow pod Villanueva, Ladron i Jurnillo, officerów, którzy w r. 1814 Jenerała Mina opuścili, i liczy do 1200 ubogich rzemieślnikow, wieśniakow, i t. p. którzy sądzą, iż idzie o obalenie katolickiey religii w Hiszpanii. Jenerał Lopez Bannos natrafił na Ladrona, który utraciwszy 57 ludzi w zabitych i ranionych, ratował się ucieczką. Villanueva uszedł w dolinę Basta i jest ścigany. Jurnillo chciał wniyść do Rancathal, ale został od mieszkańcow z wielką stratą odparty.

Oczekiwany tu iest Jenerał Riego, któremu iego stronnicy świetny wiazd gotuią. Tuteysze tak zwane towarzystwo: " Cnotliwych bezkoszulowych" obrało go swoim prezesem, co on w liście swoim z wdzięcznością przyiął. Nie może on bydź jenerałem kapitanem Katalonii, ponieważ obrany został deputowanym do Stanow.

Cywilni i woyskowi urzędnicy w Sewilli, wraz z niektóremi mięszkańcami trwaią, mimo umiarkowaney względem nich uchwały Stanow, w swoim nieposłuszeństwie, i tak do Stanow, iako i Króla podali nowe adressy, w których oświadczaią, iż mianowani przez J. K. M. urzędnicy nie będą w Sewilli przyiętemi, ponieważ nie posiadaią zaufania mięszkańcow, i kończą adres do Króla proźbą, aby raczył iak nayprędzey zmienić Ministrow. Stany oddały oba adressy pod rozwagę dotyczącey się kommisyi z zaleceniem, aby iak nayprędzey dała swoie o nich zdanie, co nastąpiło wczoray przy niezmiernym na galeryiach natłoku. Kommissyia była tego mniemania, że stan Sewilli nie iest prawdziwie opisany, ale że osobistość i nienawiść władz wpływaią do niego, co nawet okazuie się ztąd, iż niektóre osoby niechciały podpisać adressu. Jenerał Velasco wypowiedział wyraźnie posłuszeństwo rządowi i przyłączył się do nieprawnie ustanowioney junty, a gubernator cywilny Escovedo zadnych nie przedsięwziął kroków dla zapobieżenia tem nieprzyzwoitościom, i t. d. Po długich sporach, które aż do godziny 9 w wieczor trwały, uchwaliły Stany 112 głosow przeciw 36, że Jenerał kapitan Valesco i Gubernator cywilny Escovedo, równie iak reszta osob, które adressy podpisały, maią bydź pod zwyczayny sąd pociągnionemi. Odważne to postanowienie nie czyni żadney obawy względem niespokoyności w stolicy, ale tem większa zachodzi ciekawość, iakie one na mięszkańcach Sewilli wrażenie uczyni. — Względem zmiany Ministrow, którą Stany za konieczną uznały, nic ieszcze Król nie wyrzekł.

Junta zdrowia w Barcellonie zniosła rozciągniony kordon, i mięszkańcy powracaią; w pierszym zaraz dniu ogłoszenia stanu zdrowia powróciło ich do 6000. Czynności w porcie i składach towarów rozpoczęły się na nowo. Lecz ptaki, które odleciały, gdy morowa choroba naybardziey grassowała, ieszcze nie wróciły; może ich instynkt iest rzetelną skazowką! Przybyło tam dwóch lekarzów Francuzkich dla uważania kończenia się choroby.

DODATEK
DO N[ro] 7.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 23 STYCZNIA 1822 ROKU WE SRODĘ.

— Z *Krakowa.* —

Dnia 26 Stycznia r. b. pokaże się piękne ziawienie na niebie, to iest za tarczę xiężycową zaydzie o godzinie 7 wieczorem świetnieiący nad zachodem planeta Wenus.

Z *Wiednia d.* 14 *Stycznia*

Oto są (pisze Dostrzegacz Austryiacki) naynowsze przez nadzwyczayną okazyią z Stambułu do 29 Grudnia nadeszłe doniesienia:

D. 26 b. m. przybył tu Ambassador Francuzki, Margr. Latour - Maubourg, na okręcie Francuzkim. Nazaiutrz odwiedzili go zagraniczni tuteysi posłowie. Wczoray oznaymił Porcie o swoim tu przybyciu przez pierwszego Tłumacza P. Jouannin i pierwszego Sekretarza poselstwa P. Adanson. Dziś odwiedził go uroczyście tłumacz Porty i złożył mu zwykłe podarunki od wysokiey Porty.

Porta odebrała z Bagdadu (*) następuiące doniesienia: Persowie zaprzestali nieprzyiacielskich kroków i pokóy pomiędzy obiema ościennemi państwami uważany bydź może za zawarty. Tatar który d. 20 Listopada wyiechał z Bagdadu przywiózł tu tę wiadomość. Woyska Perskie uderzały często na okolice tego miasta, lecz zawsze były ze stratą przez woyska Baszy odpierane. Obie strony znużone temi bezużytnemi oddawna ciągnącemi się poruszeniami, chętnie przyięły pośrednictwo Szeyka, który bardzo iest od Turków tey prowincyi poważny, a u Mahomeda Ali Mirza, Wielkorządzcy Kerszahu, w wielkich zostaie względach. Nastąpiła więc przyiacielska umowa, mocą którey ukończone zostały nieprzyiacielskie kroki i oba Baszowie Kurdów utrzymanemi są na swoich urzędach; Abdulach w Sulimanile, a Mahmud w Koi - Sanszak. Zaden z nich nie może bydź oddalony bez poprzedniczego znie

(*) Miasto Bagdad, które leży nad rzeką Tygrys, iest stolicą Arybskiego Irak; zbudowane zostało w roku 148 hegiry, a w 765 naszey rachuby i było niegdy siedliskiem kalifatu. Bagdad liczy zaledwo teraz 20,000 mięszkańców, składaiących się z Turków, Arabów, Persów, Ormianów, Egipcyianów, Chrześcian i Zydów. Ostatni w liczbie około 2500 zamięszkuią osobną część miasta. Anglicy założyli w tem mieście okrętową pocztę z Bassra i oprócz tego iest głównym składem towarów między Stambułem i odnogą Perską. Bagdad iest nietylko nagraniczną twierdzą względem Persyi i miastem handlowem, ale nad to sławnem pielgrzymki mieyscem dla całego państwa i wschodu z powodu spoczywaiących tam wielu świętych. Jest oprócz tego stolicą naywiększego

sienia się z sobą Baszy Bagdadskiego i Wielkorządzcy Kermanszahu. (**) Persowie obowiązali się opuścić zaraz kray Ottomański i zrządzone w nim szkody wynagrodzić. — Podług poźnieyszych doniesień Mohamed Ali Mirza tak bardzo zachorował, iż niebył w stanie podpisać zawartey ugody, co pierwszy iego Minister uczynić musiał. Ta okoliczność i nadzwyczayny pospiech, z iakim Persowie swóy ustęp uskutecznili, nadała wieści nieiakie podobieństwo do wiary, że ten Xże, który był sprawcą nieprzyiacielskich tych kroków, istotnie umarł.

Podług tychże doniesień morowa choroba *Cholera morbus* zwana grassowała bardzo w ownych okolicach, a zwłaszcza w Schiras. Przeszło 7000 osób, pomiędzy któremi wiele matek i dzieci, tudzież sług i niewolników Mohamada Ali Mirzy, padło w kilku dniach tey choroby ofiarą. Miał także umrzeć na nią P. Rich, poważany powszechnie rezydent Angielski, który dawniey w Bagdadzie mięszkał.

Z Smirny d. 5 Grudnia.

Tuteyszy "Spectateur oriental zawiera co następuie:" Odebralismy doniesienia do 26 Listopada z wyspy Cypru, które są nader smutney osnowy. Tureckie pospolstwo w Larnica powstało przeciw Chrześcianom; ieden arcybiskup, 5 biskupów i 36 Xięży Greckich tey wyspy straconych zostało. Wszyscy mięszkaiący w Larnica Grecy wymordowani zostali, lecz nie podobna ich liczby oznaczyć. Konsul Hiszpański, rodowity Grek, ale od 36 lat był agentem tego Mocarstwa na tey wyspie, został stracony. Konsul Francuzki, P. Mechain, nie mogł mnostwu nieszczęśliwych Grekow zamknąć bram swoiego domu, ktorzy ścigani przez mordercow, szukali pod banderą Francuzką swoiego ocalenia. Wezwany od roziadłych Turkow do wydania im zbiegłych do niego ofiar, utrzymał mężnie swoie prawa, i wolał raczey wystawić się na wszystkie tych łotrow zniewagi, niżeli popełnić czyn, ktory roztropność wymowićby mogła, ale nieby by godny imienia Francuzkieg. Turcy widząc, iż bezskutecznemi są ich żądania i groźby, zatoczyli działa, dla wystrzelania bram. Konsul obstawał niemniey przy swoim postanowieniu, i nic go nie nakłoniło do wydania na zaboystwo nieszczęśliwych, ktorzy pod iego udali się opiekę. Tak więc dom konsula zostawał w niebezpieczeństwie bycia gwałtem opanowanym, i lubo noc

---

wielkorządstwa w całym państwie Osmanów, ktore dzieli się na 18 powiatów. Ludność całego wielkorządstwa podaią do 1 mill. mięszkańców. Osada Bagdadu w zwyczaynych czasach nie wynosi iak 1500, a siła woyskowa w całem wielkorządstwie mało co więcey nad 32,000 ludzi. Dochody podaią do 7 mill. piastrów. Bagdad sławny ieszcze iest z wielu oblężeń, w których nieraz burżony został. Kilkakrotnie znaydował się także w ręku Persów

(**) Kurdowie, ktorych obszerne okolice zostaią częścią pod zwierzchnictwem Porty, częścią Persyi, uważaią się za lud niepodległy, i pod wielkim tylko ograniczeniem uznaią samowładność iak iednego, tak drugiego rządu. Nie płacą żadnych podatków, czyniąc tylko służbę woyskową na granicach. Administracyia w Tureckim Kurdonie znayduie się w ręku kilku małych Xiążąt, a z tych niektórzy, iak w Koi-Sanszak, są dziedzicznemi, inni zaś przez Portę z Kurdow mianowanemi. Naczelnicy ci przywłaszczyło sobie tytuł baszów, którzy w kraiach między rzeką Tygrys i granicą Perską leżących, iednemu tylko Baszy Bagdadskiemu się należy. Nawet aktualni Tureccy baszowie w części Armenii, ktorą dziś do Kurdanu doliczaią, a mianowicie Wanu i Baiasidy, zależą więcey od Kurdów niżeli od Porty.

przerwała plan attaku, nazaiutrz nie było iednak nadziei do oparcia się. Tymczasem w nocy pokazało się niespodziewanie na przedporciu 40 Greckich okrętów, co zaraz całą zmieniło scenę. Turcy uciekaiąc pomiędzy góry, zostawili wolne mieysce dla nowo przybyłych. Konsul Francuzki otworzył zaraz bramy i odprowadził Grekom ich braci, których z niebezpieczeństwem własnego życia uratował. „

Od granic Włoskich d. 26 Grudnia.

W północney Albanii, która długo była spokoyna, gdy inne części tego kraiu krwawą woynę toczyły, odrywa się teraz ieden za drugim powiat od Porty i ogłasza się niepodległym. Powstanie rozpoczęło się między Alesio i Descagino i rozciągnęło się z tamtąd ku południowi. Petrella iest teraz głównem iego siedliskiem, i rozmaite pokolenia Albańskie, dla umówienia środków wspólney obrony posłały tam swoich deputowanych. Z Baszą Skutary, który gdyby był przychylny Porcie, mógł tem poruszeniom zapobiedz, żdaią się Albańczykowie w dobrem porozumieniu zostawać.

Od granic Multan d. 26 Grudnia.

Wzdłuż Prutu maią Turcy 150 dział naywięcey Angielskich. Główna kwatera korpusu abaniewa, drugiego woyska Wittgensteina iest w Kiszeniewie, a samego naczelnego Wodza ieszcze w Tulczynie. Należący do pierwszego wielkiego woyska korpus Woroncową, którym w iego niebytności Jenerał por: Roth dowodzi, stoi na Wołyniu i główną kwaterę ma w Zytomirzu. Lekka jazda pierwszego woyska zbliża się co raz bardziey do 2go woyska, tak iż 6 iey pułków weszło do Gubernii Wołyńskiey i stoią około Berdyczowa.

Towarzystwo Przyiacioł Muzyki w Krakowie.

W Niedzielę, d. 27 Stycznia r. b. w południe w Sali JP. Knotza, dana będzie Muzyka popisowa Miesięczna; dla uniknienia zaś nieporządku i pomyłek zdarzyć się mogących, proszone są nayusilniey Szanowne Członki Towarzystwa o zachowanie i prezentowanie przy każdey Muzyce Biletów.

Naywiększe stopnie ciepła i zimna.

Dnia 9 Stycz:	r. b. stopni	zimna	— 8, 4
— 10	. . .	.	— 13, 6
— 11	. . .	.	— 5, 4
— 12	. . .	.	— 6, 2
— 13	. . .	.	— 5, 0
— 14	. . .	ciepła	+ 4, 0
— 15	. . .	.	— 0, 2
— 16	. . .	zimna	— 1, 2

Dnia 21 i 22 Stycznia 1821.

Cena zboż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	g
Korzec Pszenicy	21	—	19	15	19	—	17	15
Korzec Zyta	17	15	16	—	15	15	14	15
— Jęczmienia	11	—	10	—	9	—	8	—
— Owsa	5	—	4	—	3	24	—	—
— Jagieł	38	—	36	—	34	—	32	—
— Grochu	16	—	15	—	14	—	12	—
— Rzepaku	15	—	14	—	13	—	12	—

W Gdańsku dnia 11 Stycznia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	560	do	800.
Żyta	— —	380	—	440.
Jęczmienia	— —	220	—	240.
Owsa	— —	200	—	220.
Grochu	— —	260	—	320.

TEATR NARODOWY.

Jutro we Czwartek, d. 24 Stycznia r. b., dana będzie historyczna Komedyia w 3 aktach przez L. A. Dmuszewskiego naśladowana, pod nazwiskiem: Jan Grudczyński, Starosta Rawski. — Zakończy spektakl Komedyo-Opera w 1 akcie, pod nazwiskiem: Bateryia o iednym żołnierzu.

W Niedzielę zaś, d. 27 dana będzie Opera w 2 aktach, pod nazwiskiem: Pustota, czyli dwa listy.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Woln: Niepodl: i ściśle Neutr: M. Krak: i iego Okręgu. — Z mocy uchwały Senatu Rządzącego z dnia 15 b. m. Nr. 162 podaie do wiadomości, iż w Biórze tuteyszym w dniu 31 b. m. od godziny 10 z rana przedsięwziętą zostanie licytacyia publiczna Dzierżawy poboru Czopowego Skarbowego miast Chrzanów i Nowa Góra na czas od dnia 1go b. m. do ostatniego Maia 1823 czyli na miesięcy 17 od ceny pierwszego wywołania Złp. 5300 tytułem rocznego czynszu, który w ratach miesięcznych z góry wnoszonyym bydź ma. Kaucyia w gotowiznie lub fideiussoryczna odpowiadaiąca dwóch miesięcznemu czynszowi od Dzierżawcy także żądaną będzie. O innych warunkach w Wydziale każdego czasu wiadomość udzileoną bydź może iako i przed samą licytacyią. Zechcą więc Konkurenci zaopatrzeni w Vadium Złp. 530 w mieyscu i czasie oznaczonych w celu licytowania zgłosić się. — W Krakowie d. 18 Stycznia 1822 roku.

Sobolewski.
Gadomski, S. W.

Pod Nrem 24 w rynku znayduie się winny handel, w którym znayduią się wina w różnych gatunkach stosownie do potrzeby i czasu teraźnieyszego, za pomierną cenę, to iest od 3ch Złp. garniec czyli beczka bez lagru dukatów 5 czystego, w lepszych zaś gatunkach droższe po różney cenie stosownie do wartości.

Na żądanie W. Felixa Słotwińskiego O. P. D. Adwokata przy Sądach Krakowskich iako Kuratora massy kredalney Pawła Schöna, w Krakowie przy ulicy Szerokiey pod L. 78 zamięszkałego. — Ja Woźny niżey przy wręczeniu Jnmatrykułę wyrażaiący.

W imieniu Rządu W. M. Krakowa i iego Okręgu, wezwałem Wierzycieli massy kredalney Pawła Schöna, a mianowicie: Kommissarzy Depozytowych, Jana kantego Fachinettego byłego teyże massy Kuratora, Sukcessorów ś. p. Jakóba Girtlera byłego teyże massy Administratora, Stanisława Jędraka, Jana Kantego Bartla, Klasztor Panien Karmelitanek bosych na Wesołey przy Krakowie, Szkołę główną Krakowską, Klasztór XX. Karmelitów bosych w Czerny, Józefa Hr. Skarbek Borowskiego, Eliasza i Elżbietę Olszyńskich Małżonków, Mikołaia Couder, Franciszkę Trezzi, Sukcessorów Józefa Mielińskiego, Walentego Litwińskiego, Jana Moczarskiego, Maryią Kling, Franciszka Bacquehem, Kazimierza Gurczyńskiego, Józefa Haller de Hallenburg, Marcina Haller, Petronellę Haller de Hallenburg, Starozakon: Sysel Aaron, Jana Kantego Bartsch, Star: Rafała Goldmann, Karola Pratobewera, Jgnacego Rottmann, Star: Goldberg, Julliannę Sirotową, Stefana Sirot, Franciszkę Reinhard, Gabriela Gilles, Franciszkę Aurorę de Marasse, Xiędza Kaspra de Montal, Hrabinę de Marasse, Margrabiego Silvanii de Bovar, Bartłomieia Górczyńskiego, Antoniego Maletras, Starozakonnego Berl Luxemburg, Józefa Reichersdörfer, Konegundę Hr. Zeleńską, Maryiannę Badeni, Handel Bryński pod firmą Jana Aloyzego Schöna, Chrystyianą Fryderyka Walpert, Antoniego Józefa Feistmantel, Handel Triestki pod firmą Finzi Marinitz, Handel Triestski pod firmą Jelusig, Józefa Firman, Antoniego Glaudner, Wetzlar de Plankenstein, Józefa Pratobewera, Michała Arnstein, Handel Wrocławski pod firmą Jana Teofila Wiener, ażeby w ciągu miesiąca iednego od wręczenia tego aktu plan dystrybucyi massy kredalney Pawła Schön w Kancellaryi W. Pisarza Trybunału złożony przeyrzeli i monita ieżeli iakie maią do Protokułu W. Łabaiewskiego iako Delegowanego podali. — Wzywam ich oraz aby naydaley za miesiąc ieden od wręczenia tego aktu na Audyencyi Trybunału I. Jnst: w Krakowie przy ulicy Grodzkiey pod L. 1060 godzinie 10tey rano stawili się i byli obecnemi gdy Kurator żądać będzie zatwierdzenia planu przez siebie sporządzonego i prekluzyi Wierzycieli, którzyby zarzutów w terminie zakreślonym do protokułu nie wnieśli.

Którego wezwania kopie WW. Adamowi Ekielskiemu, Adamowi Krzyżanowskiemu, Józefowi Kozłowskiemu, Józefowi Jankowskiemu, Michałowi Strużeckiemu iako Patronom od Wierzycieli ustanowionym wręczone zostaią dla wiadomości. — W Krakowie d. 19 Stycznia 1822